

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un semestru . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Anul de Duminică

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Anul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Miksa utca 2—3.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Generozitate perfidă.

Guvernul unguresc a avut un acces de generozitate. Fără de veste, ca din senin, el a obținut grațierea d-nei Vlad. Dreptul de grațiere este rezervat prin constituțiune Suveranului țării. Actele de acest fel poartă semnătura M. Sale împăratului și sunt contrasemnate de ministrul justiției. În formă ele derivă de la Suveranul, în fond însă știm că de obicei ministrul le propune M. Sale și Suveranul le incuviințează sau le refuză înalta Sa semnătură, conform propunerii făcute de ministrul justiției. În fond deci nu M. Sa ci ministrul poate fi socotit autorul actelor de grațiere, mai ales când este vorba de un delict politic, rezolvirea acestui fel de acte fiind o lucrare de natură politică și nici de cum administrativă.

Autorul adevărat al grațierii d-nei Vlad este de-asemena, după părerea noastră, ministrul justiției și nici de cum M. Sa împăratul pe care este cu dreptate să-l eliminăm din socoteala noastră. Aceasta nu pentru că am presupune că Suveranul nu ar avea bunele porniri și sentimente din cari țîșnește raza de grație împărătească pentru cei loviți de mâna grea a Dreptății. Nu, ci fiindcă voim să stabilim adevărata responsabilitate pentru această gravă jignire ce s'a adus sentimentelor noastre prin grațierea d-nei Vlad. Nu putem admite și presupune că Suveranul să fi avut intențiunea de a uza de acest act în scopul unei politici meschine și jignitoare.

Prin felul cum a fost motivat, prin im-

prejurările în cari a fost dat acest act de grațiere, el tradează pe autorul său veșnic perfid și dușmănos nouă, guvernul unguresc.

Iată explicația pe care ministrul a dat-o acestui act, probabil spre liniștirea opiniei publice ungurești de a cărei turburare s'a temut d. Günther:

»Guvernul a voit să preîntimpine agitația pe care românii radicali aici în țară precum și în străinătate au pornit-o în jurul acestei afaceri«. (»Keleti Értésítő« de aseară).

Iată deci adevăratul motiv al grațierii d-nei Vlad. Nu era greu să-l găsim nici altcum, dar prin declarația corespondenței oficiale a guvernului, »Keleti Értésítő«, d. Günther a ținut să puie și mai mult în evidență adevăratul mobil al »generozității« sale.

Ori poate grațierile osândiților români intră în obiceiurile politice ungurești și revin cu oarecare regularitate? Nu știm nimic de asta. Afară de cazul generalului Doda, care a fost un act de adevărată milă împărătească și afară de cazul d-lui Păcățianu, unde se presupun și alte motive, nici un osândit politic român nu a fost grațiat până astăzi.

Ei, bine, în felul acesta grațierea d-nei Vlad este un act de simplă speculă politică, o abilită și perfidă trăsura de șah spre a »potoli« spiritele agitate prin întemnițarea d-nei Vlad.

Suntem siguri că în astfel de împrejurări, d-na Anuța Vlad se bucură mai puțin decât oricine de generozitatea ministrului. Nu fiindcă ar fi regretând gloria pierdută de

»martiră«, cum zice răutatea veninoasă a jidănașilor scriitori de gazete ungurești, nici pentru că ar regreta, pentru motive politice, încetarea agitației ce se încinsese în mod necesar și spontan în jurul D-sale, — dor singură ceruse internarea sa cât mai grabnică pe care ministrul o amăna din motive de tactică.

Dar actul acesta de grațiere constituie o nouă lovitură politică contra noastră. Sco-pul grațierilor politice este de- obicei de a arunca vâlul uitării iertătoare peste greșelile unei direcții politice de ură și de vrajbă. Ea este menită să pregătească o nouă stare de spirite, o atmosferă de pace, de prietenie și armonie.

Ei înlătură printr'un gest de clemență conciliatoare elementul cel mai izbitor de antagonism și vrea să înleznească prima punte de trecere și înțelegere peste prăpastia de ură și de adâncă neîncredere ce s'a deschis între două tabere politice adânc învrăbite.

Numai acesta poate fi rostul adevărat al unui act de grațiere. Poate să fie însă aici vorba de acest nobil și frumos motiv care ar fi prezidat la hotărârea ministrului? Poate fi vorba de o împăcare sau măcar de pregătire de împăcare din partea guvernului? Până acuma nu ne amintim să fi primit vre-o dovadă din partea guvernului, afară de câteva noi osânde date »Drape-lului«, »Tribunei«, »Gazetei« etc.

Motivul adevărat al grațierii l-a destăinuit însuș d. ministru în comunicatul de mai sus. Și oricât ar trebui să ne bucare de

FOITA ZIARULUI «TRIBUNA».

Din frământările școlii germane în Polonia.

III.

La 1903 se depărtează de la conducerea orașului Posen primarul Witting, care, la plecarea, are curajul de a spune urbi et orbi că cu toate măsurile pe cari le ia stăpânirea prusiană față de poloni »germanismul regresează văzând cu ochii«, și ceace e mai important, el nu regresează numai ca număr ci mai ales »ca moralitate«. Re-ținem această foarte prețioasă mărturisire a unui bun prusian, căci ea ne îngăduie o înțelegere a situației imposibile în care se încearcă răsturnarea lucrurilor naturii, încercare care se răsbună asupra inșiși acelor cari vor să sape groapa al-tuia. Străduințele împotriva stării naturale a lucrurilor duc la ilocalitate și la perversitate cari sunt moartea oricărei moralități, fie, la ade-că, câștigul material și succesul extern cât de în-semnat, ceace în Polonia nu prea e.

În fața acestei mărturisiri un inspector școlar, polon de origine, afirmă că în Silezia »slavă Domnului« cauza germanismului nu stă tocmai așa de rău. Totuș, el propune între altele, pentru bunul mers al »ideii«, oprirea gazetelor polone din Austria și Rusia.

Unul scrie un articol despre propunerea istoriei și încheie spunând că întregul învățământ istoric trebuie să fie pentru învățătorii poloni traducerea

și adoptarea convingerii exprimate prin cântarea națională:

Deutschland, Deutschland über alles,
Über alles in der Welt.

Altul adaugă

Nicht rückwärts, sondern vorwärts!
Nicht polnisch, sondern deutsch!

Asta în toate, neacceptând nici religia.

Un învățător din Lorena, francez de origine, însuflețit de problema școlii germane în patria sa, ajunge la urmă totuși la convingerea că »trebuie să mărturisim că ajungerea țintei școlii germane înseamnă o curată imposibilitate«, din care cauză o restricție trebuie făcută, și anume școala să desvoințe simțul pentru limba germană și plăcerea pentru ea, căci la o apropiere a limbei nu se poate ajunge de către copiii de altă limbă.

Învățătorii din satele polone, jertfe ale sistemului politic și în cele mai multe cazuri și ale slăbiciunii lor de caracter și de voință, sunt expuși unei tratări foarte caracteristice din partea populației ai căror copii sunt chemați să-i »educ«. Astfel se povestește un caz, când un învățător germanizator trimite pe un băiat la »curte« ca să-i cumpere un chilogram de lapte. Băiatul se întoarce de la curtea proprietarului polon cu răspunsul că »învățătorii germani din Polonia nu capătă lapte; ei pot bea și zamă de gunoiu«. — Până când dacă școala și învățătorul ar fi ceace ar trebui...

Sinodul prepositar din Hadersleben (Schleswig-Holstein) se plânge (1904) că de-o vreme încoace bisericile sunt, în Dumineci și sărbători tot mai puțin cercetate și găsește cauza acestei scăderi a interesului față de biserică, în faptul că copiii de școală nu li-se mai împărtășește învățământul religios în limba daneză, ci în cea germană care nu le poate vorbi la inimă.

O ordinațiune ministerială prusiană către inspectorii școlari din Polonia: »Prețindem ca învățătorii să se servească exclusiv de limba germană, și asta mai ales față de aceia cari posed această limbă într'o măsură suficientă. Prețindem mai departe ca învățătorii să vorbească în familie exclusiv numai nemțește și îndatorăm pe domnii inspectorii să se încredințeze la orice ocazie, și mai ales la reviziile anuale, întrucât satifac învățătorii acestei ordinațiuni.

O dovadă, ca să respecte ordinațiunea va fi când copiii de învățător vor poseda limba germană la intrarea lor în școală. În cazul că vr'un învățător nu va satisface acestei ordinațiuni, e a i-se detrage suplimentul de plată de care se bucură învățătorii din Polonia (Ostmarkenzulage) ¹⁾. Dacă această măsură nu va ajuta, se va porni împotriva învățătorului renitent cercetare disciplinară sub pedeapsa ridicării din oficiu!

Pentru a răsturna afirmația contrariilor școlilor germane cari sunt numite »școli de prostire« (Verdummen-schulen) se aduc înainte cu orice

¹⁾ Pentru a nu fi silțiți să rămâie cu școlle goale în Polonia, guvernul prusian le dă învățătorilor acestor școli câte un supliment de 100 mărci pe an (120 coroane).

altcum dovada milei împărătești când ea își mai amintește de oropsitul popor românesc, de data asta el este o meschină apucătură politică: subț masca cuvântului împărătesc d. Günther a voit să contracareze acțiunea medicilor români cari pregătiseră un memoriu către medicii străinătății în afacerea doamnei Vlad. Cu o perfidie rafinată el a așteptat până în clipa când medicii români și doamnele române vor porni campania lor împotriva guvernului unguresc. Pentru aceea actul de grațiere a fost dat în vileag la două-trei zile, imediat după hotărârea medicilor români, și scopul ei a fost de a pune acțiunea lor într'o lumină caraghioasă.

Fapta ministrului este un joc frivol cu cuvântul împărătesc, întrebuit spre scopuri meschine și veninoase. Nu împăcarea noastră, ci creierea unui argument mincinos împotriva noastră a fost ceia ce a avut în vedere guvernul unguresc. În fața medicilor străini, în fața lumii civilizate dar de obicei rău informate, el va parada cu generozitate-i cinică și o va amăgi din nou cu frazele-i mincinoase despre egalitatea ungurescă.

Dar hotărârea asta de grațiere nu va avea efectul dorit. În loc de a ne potoli și îndulci, ea e menită să ne amărăscă și mai mult. În loc de a stinge focul, prin ironia-i crudă și batjocoritoare ea va fi un nou germen de nemulțămire. Credem că medicii români vor înțelege asta și vor repara greșala ce au făcut când au citat cazul d-nei Vlad ca singur motiv al abținerii lor. Credem că ei vor înțelege intențiile guvernului unguresc și vor ști că suferințele neamului românesc din Ungaria nu se încheie în osândirea d-nei Vlad. Avem toată nădejdea că ei vor întoarce cu aceeași monedă generozitatea perfidă a d-lui Günther și vor zădărnici planul perfid al guvernului unguresc.

Grățierea doamnei Vlad: Ni-se telegrafiază din Budapesta: Fără să fie cerut de cineva, dna Vlad a primit ieri decretul de grațiere. Dna Vlad ceruse dela ministrul de justiție să și poată începe pedeapsa cu ziua de 15 Iunie. Ministrul însă, care schimbă din nou termenul intrării în temniță a dnei Vlad, fixându-l pe ziua de întâi Iulie, a răspuns acum cu un decret de grațiere. Ne ocupăm la loc de frunte cu acest act de grațiere, care sosește prea târziu decât să mai poată abate privirile lumii culte dela privilegiata disgustătoare, ce oferă justiția ungurescă, desvâlțată în toată goliciunea ei, în urma osândirii dnei Vlad. Ziarele ungurești înregistrează cu satisfacție prefăcută grațierea, singur »B. H.« are cuvinte de nemulțămire și înregistrează știrea fără să-i dea crezământ.

Francisc Ferdinand în România. Sosirea prințului moștenitor austriac a fost fixată pe ziua de 11 Iulie. Archiducele Francisc Ferdinand va fi însoțit de ducesa de Hohenberg.

Interpelarea din Reichstag în afacerea expulsării dlui Jorga. Am anunțat ieri că deputații români din camera austriacă vor adresa ministrului de interne o interpelare în afacerea expulsării dlui Jorga. Conform unei hotărâri luate de mai de mult cu prilejul formării »Uniunii Latine«, interpelarea e iscălită și de cei 14 deputați italieni din camera austriacă. Iată textul ei:

Cu ocaziunea unei excursiuni făcute de 38 de cetățeni români la Suceava, spre a vizita monumentele istorice de acolo, prefectura de Suceava a predat conducătorului excursiunii, profesorului de universitate N. Jorga din București un decret cu Nr. 157 dela 1 Iunie 1909, prin care în baza § 4 al. 5, al legii dela 1 Iulie 1871, f. l. l. N. 81 și a dispozițiilor § 323 c. p. din 27 Mai 1852 f. l. i. Nr. 117 cumcă din considerări de ordine publică îl expulsează pentru totdeauna din toate regatele și țările reprezentate în camera imperială.

Avându-se în vedere popularitatea prof. N. Jorga, măsura aceasta polițială a făcut impresia cea mai penibilă în toate cercurile românești și a probat totodată o neîncredere și temere direct compromițătoare pentru românii bucovineni din partea autorităților.

Față cu acest rezultat subsemnații adresează domnului ministru de interne întrebarea:

1. Are cunoștință de incidentul amintit?
2. Care au fost motivele expulsării?
3. Ce are de gând să dispună ca să revoce decretul din chestiune?

Viena, 10 Iunie 1909.

Dr. Aurel Onciul, Dr. Isopescu-Grecul, Hormuzaki, Simionovici, Conci, Dr. Faidutti, Spadaro, Delugan, Panizza, Dr. Bugatto, Lanzerotti, Pavlazzi, Dr. G. Gentili, Tonelli, Malfatti, Rizzi, Bartoli, Marani.

În jurul unui mormânt, De câteva luni »Unirea« din Blaj nu se mai poate odihni — de Șaguna. Cele mai triviale insulte se încrucișează peste mormântul aceleia, care toată viața și-a închinat-o bisericii și neamului său. Până acum am tăcut, am închis ochii. Credeam, că infatigabilii noștri colegi se vor desmetici cu vremea din patima lor oa-bă și urită. Dar în numărul său de ieri »Unirea« chiamă până și pe Moldován Gergely în ajutor pentru a dovedi că Șaguna ar fi fost un... »maghiaron cât se poate de mare, un ce foarte regretabil...«

Suntem adânc scârbiți de aceste insulte ce se ațuc amintirii celui mai mare arhieru al bisericii noastre, și nu găsim cuvinte spre a înfiera această pingărire ce i-se face subț masca adevărului istoric. Motivul ei adevărat, să o spunem, nu este dragostea adevărului ci un sentiment cu totul străin de aceasta, cel mai îngust și josnic confesionalism, un motiv pe care »Unirea« știe să-l înfiereze cu atâta indignare când crede a-l descoperi la alții.

Studentimea românească din Viena pentru d. Jorga. Din Viena ni-se telegrafiază că studentimea românească de acolo a ținut o frumoasă adunare în chestia expulsării dlui Jorga. S'a protestat cu energie împotriva acestui act de samavolnicie și s'a adresat și dlui Jorga o telegramă arătându-i-se neclintită încredere și stimă.

preț constatările făcute cu ocazia asentărilor. Numai 0.08 la sută din recruți sunt analfabți, ceea ce, cred susținătorii actualului sistem școlar, dovedește că »actuala metodă de instrucție e cu totul justificată«. Ca și când idealul culturai unui popor, ar fi acela de a nu mai fi analfabet!

O familie de poloni care nevoind să și crească copiii în școli prusiane i-a trimis într'o școală polonă din Cracovia, e pedepsită subț cuvânt că cetățenii prusiaci sunt datorii a și crește copiii în Prusia și că abateri dela această lege se pot face numai prin permisiune dela autoritățile școlare superioare, permisiune care.. nu se dă.

Un inspector școlar, polon de origine, își serbează jubileul de 25 de ani de activitate. În biografia ce i-se face se spune că e »fiu al Sileziei superioare« și că »leagănul său a fost« în cutare sat cu nume polon. Nici un cuvânt despre naționalitatea părinților. — El însuș mulțămind celor ce l au felicitat cu acest prilej, asigură că »se va năzui ca să fie folositor școlai prusiane și învățătorilor ei și prin ei patriei«.

La 1906 izbucnește în Posen greva școlară a lor vre-o 100.000 de copii poloni, cari nu voiesc să mai dea răspunsuri nemțești în orele de religie. Presa polonă n'a vorbit înzadar inimilor polone. — Pentru zădărnicierea grevei nu lucrează numai organele politice ale statului (cunoscuta poliție prusiană în deosebi), ci lor li-se asociază și o parte a preoțimeii și aproape întreaga învă-

țătorime. — Un preot, polon de origine și el, apără îndreptățirea limbii germane și pentru religie în însaș religia creștină, care nu e legată de nici o limbă. »Eu socotesc, din punct de vedere bisericesc, drept un lucru incorect și neînțelept, a te lega de o anumită limbă, fie aceea chiar și cea maternă. Observații pe cari le-am făcut însumi și considerații de ordin psihologic m'au condus că limba germană e cea mai binevenită pentru învățământul religios.

În schimb pedagogi ca profesorul W. Rein din Jena și Fr. W. Foerster din Zürich stau pe un punct de vedere cu totul diferit. Întâiul propune, pentru alegerea loială a chestiunii, reintroducerea limbii polone nu numai pentru religie, ci și ca obiect separat de învățământ, și asta nu numai pentru poloni, ci și pentru germanii cari trăiesc ca minorități numerice printre poloni, iar al doilea, cunoscut ca un mare moralist în educație, arată că învățământul religios, așa cum se face el în Polonia, într'o limbă străină, are nu un efect edificativ, ci destructiv.

Și în Polonia au fost odinioară, pe teren școlar, vremuri mai umane, și și acolo s'a dezvoltat procesul de germanizare cu o furie aproape unică în felul său. Ea a fost, dacă nu provocată, dar de sigur ajutată de poloni renegați, cari și-au subsăpat națiunea lor mai rău decât prusienii băștinași. Cetind articolele lor de insinuare, te cuprinde o revoltă și o scârbă fără de margini. Pentru că să nu uiți, crainicii unei idei și simbriașii unor afaceri, ei n'au un ideal moral în fața lor ci întreaga lor lucrare e o traducere în faptă a cunoscutei zicale nemțești, atât de des-

onorătoare pentru cine-i urmează: *Was Brot ich ess', das Lied ich sing'*. Unul din ei scrie următoarele cuvinte: »Din punctul de vedere al constituției nu există în Prusia decât un singur popor, poporul german, și nu există nici o altă limbă decât cea germană« — pe cari le aprobă fără nici o rezervă.

Câteva note despre dezvoltarea istorică a învățământului din Polonia, în timpul din urmă: La 1842 se pretinde printr'o instrucție ca toți învățătorii din provincia Posen să cunoască ambele limbi pentru ca să poată învăța pe fiecare elev în limba lui maternă. Limba de propunere în o școală e cea a majorității elevilor, minoritatea având și ea dreptul de a fi instruită în limba sa maternă, care e introdusă ca obiect de învățământ. La 1867 se cere de către autorități ca în toate școlile copiii să fie aduși așa de departe încât să se poată servi în viața de toate zilele de limba germană.

La 1873 se elimină cu desăvârșire limba polonă din școli, excepții făcând singura religia. Limba polonă se mai propune numai elevilor poloni, »guvernul își rezervă însă dreptul de a dispune și contrarul« (ceea ce a și făcut a doua zi după promulgarea legii). Orele de limbă polonă sunt a se așeza la sfârșitul orelor de instrucție de dinainte de amiază sau după amiază, (adecă atunci când copiii sunt oboșiți). Religia se propune la început polonește, apoi treptat-treptat, în clasele superioare, nemțește. La 1883 dispune directorul învățământului din provincia Posen că întreg învățământul religios să fie predat în nemțește în afară de cei doi ani dintâi. Măsura aceasta

Situația politică.

Un ziar vienez anunță, că M. Sa are de gând să vie cât de curând la Budapesta, din care cauză și-a amânat și călătoria la Ischl, unde va petrece peste vară. Dacă știrea asta este adevărată, ea înseamnă, că M. Sa e hotărât să rezolve criza acum. Situația tulbură de azi nu mai poate dăinui până la toamnă, cum ar vrea independenții. Să spune, că îndeosebi membrii 67-iști ai cabinetului i-ar fi declarat M. Sale, că ei cu nici un preț nu vor mai rămâne până la toamnă să facă parte dintr'un guvern provizoriu.

Pe de altă parte se desminte în formă hotărâtă știrea, că în sânul guvernului s'ar fi ivit neînțelegeri. În cursul zilei de ieri, între miniștri au avut loc mai multe confătuiri. D. Kossuth ar fi citit colegilor săi manifestul, pe care partidul independist are de gând să-l adreseze alegătorilor. Miniștrii — scrie un ziar din Budapesta — sunt toți de părerea, că se va găsi totuși o soluție, care să fie aprobată de întreg guvernul.

Impăratul la Budapesta.

»Neue Freie Presse« scrie: Printre cercurile oficiale s'a răspândit vestea, că M. Sa se va duce în 25 Iulie la Budapesta. Aici M. Sa va petrece până în 10 Iulie, când va pleca la Ischl. Dacă M. Sa se va fi hotărât într'adevăr să stea două săptămâni în Budapesta, asta înseamnă, că în curând ne putem aștepta la evenimente însemnate, și că, probabil, criza unghurească va fi rezolvită încă înainte de a pleca M. Sa la Ischl. După toate semnele, se fac încercări serioase de a se găsi o soluție.

Prințul de coroană și contele Tisza.

Ziarul »Bohemia« din Praga scrie, că pe moșia contelui Czernin Ottomar se va organiza în zilele acestea o mare vânătoare, la care vor participa și câțiva membri de ai casei domnitoare în societatea mai multor aristocrați cunoscuți. Intre alții se amintește și numele prințului de coroană și al contelui Tisza. Se crede, că întâlnirea contelui Tisza cu prințul de coroană a fost anume pusă la cale, și i se atribuie o mare însemnătate politică.

ilegală e combătută cu toată asprimea de mitropolitul Fl. von Stablewsky în cameră. Ministrul de instrucție o ridică telegrafic și dispune transferarea directorului în alt oraș. La 1891 se reintroduce limba polonă în școale, dar numai ca obiect facultativ, pentru care învățătorul e plătit deosebit de către părinții elevilor. La 1900 el e interzis. La 1901 papa Leo XIII-lea scrie episcopilor din Boemia și Bosnia o scrisoare în care zice între altele: »Natura însăși a sădit în sufletul omului instinctul iubirii și prețuirii limbii rămase dela părinți. Noi, se înțelege, trebuie să ne abținem dela o hotărâre a chestiunilor de litigiu în această privință. De sigur: cultivarea și apărarea limbii materne nu poate fi desaprobată, dacă se ține în anumite graniți, dar ceace trebuie ținut necondiționat în vedere, e că nu e permis ca din pricina ei să sufere statul vr'o pagubă... Scrisoarea asta care nu uită a ține cont de ce e în stare să facă puterea prusiacă în un Kulturkampf, e interpretată, de germani ca și de poloni, de fiecare în favorul său...

Ea contribuie în mod simțitor la înăsprirea contrastelor dintre poloni și germani, contraste cari sbucnesc în acea splendidă manifestare a sufletului rănit care a fost greva școlară dela 1906, când la un moment dat, s'au trimis în luptă o falangă de o sută de mii de luptători cu cari dușmanul n'a îndrăsnit să se ciocnească, luptători cari au dus în v'afă amintirea unui martiriu care-i va îndemna pentru totdeauna la statornicie și la iubire îndărătnică a tuturor acelor bunuri moștenite pe cari fiecare popor, oricare ar fi el, trebuie să le iubească, dacă vrea să fie cinstit.

Care va fi soluția?

»Pesti Hirap« scrie: Guvernul face încercări serioase de a înlătura neînțelegerile dintre partidele coaliției. Pe baza acestor încercări putem face următoarele combinații. Dacă se vor împăca măcar în momentul din urmă cele două partide mari, independenții cu constituționalii, atunci e sigur că va veni un cabinet Andrassy-Kossuth, sub președinția dlui Wekerle. Dacă împăcarea asta nu va răuși, e mai probabil să fie numit un guvern compus exclusiv din 67-iști, cu Wekerle, cu Andrassy și prin urmare și cu Tisza. Se poate aduce în combinație și numele contelui Khuen-Hedervary, deși după audiența dlui Andrassy, coroana s'a convins, că prin numirea unui guvern imparlamentar s'ar turbura și mai mult viața politică. Întrun astfel de caz, toate partidele certate astăzi s'ar uni într'o luptă desperată.

Serbările pentru coloniile școlare.

Din inițiativa ministerului instrucțiunii, corpul didactic din București, public și particular, a organizat marile serbări din parcul Carol I, din produsul cărora să se organizeze colonii școlare de vacanță, pentru elevii lipsiți de mijloace.

Serbările au început Sâmbătă după amiază și au avut un desăvârșit succes. Intregul parc, se afla frumos ornat cu drapele naționale. Pe aleea principală se află instalată o tombolă monștră cu peste zece mii numere câștigătoare. De asemenea se află și două restaurante unde servesc elevele școalelor de menaj »Externă« și »Eraclide«. Berării, chioscuri cu tutun, cinematograful, toboganul și waterschutul au distrat zecile de mii de persoane care au asistat la serbarea de Sâmbătă.

La orele 4 jum. a sosit d. Sp. C. Haret, ministrul instrucțiunii, împreună cu d-na, care după ce au vizitat diferitele chioscuri s'au îndreptat spre Arenele Romane, unde au avut loc diferite producțiuni ale elevilor și elevelor școalelor primare și secundare din capitală. Producțiunile s'au început cu Imnul Regal, cântat de toți elevii și elevele școalelor sub conducerea cunoscutului și mult apreciatului maestru d. Teodorescu. După Imnul Regal, s'au mai cântat și alte bucăți corale care au obținut un desăvârșit succes. En-

După terminarea grevei căreia i s'a pus capăt prin măsuri brutale, o foaie polonă din Gnesen scrie următoarele: Suntem bătuți, asta trebuie să o recunoaștem. A trebuit să succumbăm supt povara pedepselor în bani, a ruinei materiale desăvârșite și a temnițelor cari au fost înfundate cu cei ce au avut bărbăția de a mărturisi principiul sfințit de duhul sfânt, cumcă fiecare să vorbească în limba sa. Mari sunt jertfele și se pare că cu totul zadarnice. Dar numai se pare căci în realitate pierderilor materiale li se opune ca contrapond un însemnat câștig moral...

O mare nemulțămire simt toți aderenții sistemului școlar din Polonia, că nu trece nici o singură sesiune parlamentară, în care reprezentanții poloni să nu supuie unei critici tot mai severe școala prusiană în care sunt înfundați cu de-a sila polonii. — Reținem dintr'un extraordinar de cinic articol (Martie 1909), în care se cearcă a se dovedi că nu există drept natural, nici naționalitate, următoarele: »An de an, cu ocazia desbaterii bugetului de culte, se aud în parlament iară și iară glasuri în chestia polonă. Acuzațiile cari se aduc guvernului sunt aceleași variații ale temei: școala prusiană le răpește polonilor limba și naționalitatea. Și argumentele pe cari se sprijină aceste acuzații sunt de obicei aceleași. Ele sunt de patru feluri: 1) Reminiscențe politice-istorice, adică hotărâri ale congresului din Viena, manifestele regilor prusieni, ordinațiuni ministeriale etc; 2) Argumente din domeniul vieții bisericești, ca hotărâri sinodale, Tridentium etc., cari pretind întrebuintarea limbii materne pentru învățarea religiei; 3) motive pedagogice, cumcă numai în limba maternă se poate

tuziasmul celor ce azistau la serbare, a ajuns însă la culme, când micii copilași, fete și băieți, din clasele primare au executat diferite mișcări gimnastice și în special dansurile, micii elevi fiind îmbrăcați în costume naționale. În urmă toți elevii școalelor secundare, au executat, în ansamblu sub conducerea maestrului Badescu, diferite exerciții cu bastoanele, iar elevele azilului »Elena Doamna« au executat mai multe dansuri naționale. În definitiv serbarea a avut cel mai desăvârșit succes. Corurile școalelor primare au fost foarte bine conduse de cătră Gr. Teodosiu.

După producțiunea dela Arene, d. ministru Haret cu dna, și dnii D. A. Teodoru secretar general al ministerului instrucțiunii și Dr. Botescu, ajutor de primar al capitalei, s'au scoborit din nou în parc, unde au rămas până la orele 8 și jum.

O mare afuență de persoane a populat parcul până aproape de orele 10, când din cauza ploii au fost nevoiți să se împrăștie.

Duminecă ziua, serbările n'au putut continua, din cauza timpului urit.

Din România.

Cumpărare de moșie. Societatea de asigurare »Dacia Romania« a cumpărat două moșii, și anume: moșia Doamnei din județul Putna, pentru care a plătit proprietarei d-na Baroneasă Divonne dela Forest, 2,500.000 lei și moșia dlui Gr. Suțu, din jud. Dimbovița, în întindere de 6.000 pogoane.

D. Georges Lorand, membru al Camerei belgiene și una din personalitățile cele mai în vază din țara sa, se află în București venind din Constantinopol. D. Lorand numără mulți amici în țara noastră, printre cari pe d. V. G. Morțun, ministrul lucrărilor publice, care a și dat în onoarea amicului său un prânz în restaurantul dela șosea.

Școalele normale de institutori. La ministerul instrucțiunii se studiază chestiunea reînființării școalelor normale de institutori.

Se știe că dela desființarea acestei școli, institutorii sunt recrutați dintre învățători, iar sistemul acesta este în detrimentul școalelor rurale, deoarece sunt lipsite de bunele elemente.

învăța ceva temeinic și 4) Invocarea dreptului natural. Toate aceste argumente sunt lipsite de o bază serioasă, zice autorul articolului, și nu rezistă unei critici științifice. În ce privește dreptul natural, acesta »nu există și deci nu se poate afirma că statul prusian l-ar călca față de poloni! Nu există nici naționalitate, nici limbă națională etc... deci nici în această privință nu se poate vorbi de o asuprire. Neexistând nimic din toate acestea, rămâne singură în picioare puterea — așa trebuie să concludă orice cetitor — și stăpâna ei, politica, a cărei supremă datorie e să creieze nemulțămirea perpetuă.

Onisifor Ghibu.

H A Z.

Prietin bun:

1-Iul prietin: peste trei zile mă cunun; te rog să vii să-mi fii martor la matriculant.

Al 2-lea prietin: — Vin, frate, cum să nu, căci eu nu-mi părăsesc niciodată prietini în nenorocire.

Bețivu.

Soția: Nu ți-e rușine obrazului? Ai ajuns de râsul uliței! Știi că ai fost adus acasă beat-mort?

Bețivul: Păi dacă am fost mort, de unde eram să știu?

Din Străinătate.

Chestia Cretei. În Constantinopol produce mare nedumerire știrea că puterile semnate își vor menține încă delașamentele lor militare în Creta. Și mai mare îngrijorare pricinuește în sferele politice de acolo știrea că Creta va trimite deputați separați în parlamentul grecesc. Se sperază însă că marile Puteri vor putea înlătura pericolul ce se va putea naște din chestiunea Cretei.

După cum se aude din cercurile diplomatice Anglia ar fi propus celorlalte Puteri semnate ca Creta să rămână și de-aici înainte sub stăpânirea Turciei, dar că guvernorul insulei să fie numit, fără a mai înterba pe sultan, direct de regele Greciei. Contingentele militare europene ce se mai găsesc încă pe insulă să fie revocate și în locul lor, să se trimită în portul de Sudbai câte un vas de război, care să staționeze acolo alternativ între Rusia, Spania, Franța și Anglia.

Chestiunea cretană se urmărește în Atena cu cel mai mare interes. Despre o dispoziție războinică însă nu e vorba. Toate zările cele mai însemnate sunt de părere, că Grecia trebuie să aibă o atitudine pașnică. Ce privește mișcarea flotei grecești pe Marea Egea, ea nu însemnează decât niște mici manevre.

Se anunță din Constantinopol: După cum se asigură, flota turcească va pleca în apele Cretei. De acolo se va duce în unele porturi europene ca: Genua și Toulon, ceace nu s'a întâmplat până acuma. Trupele puterilor protectoare vor fi retrase din insulă în Iulie. Poarta e decisă să nu scape insula din mâni.

Dinastia Serbiei amenințată. Un consiliu de miniștri a avut ieri loc la Belgrad sub președinția regelui Petru. Ministrul de interne a raportat, că în ziua aniversării morții regelui Alexandru, regele Petru a primit mai multe scrisori, în care el, dimpreună cu toți membrii dinastiei, este amenințat cu moarte. Se spune în acestea scrisori, că în cei din urmă șapte ani situația țării s'a agravat mereu, în loc să prospereze. Regele și miniștrii au rămas adânc consternați de amenințările cuprinse în aceste scrisori. Ele sunt iscălitte așa: Ofițerii din garnizoanele Nisi și Piro. Prințul Gheorghe a primit scrisori la fel.

Spovedaniile unui om de azi.

Cadență...

IV.

Centenarul lui Haydn răscolește crîmpeie din viața creatorului »quator«-ului. Haydn a fost băiatul unui căruțaș și al unei servitoare.

Tatăl său era un om foarte sărac, fiindcă trăia într'un sat de oameni săraci cari nu-i plăteau în bani micile reparații ce le făcea la căruțe; odată pe an, numai, vedea bătrînul cîțiva fiorini, — și atunci, cînd stăpînul moșiei avea ceva de meremțisit la trăsura. În ziua aceia, era mare sărbătoare în casa unde creștea Haydn: căruțașul se ducea la tîrg, să cumpere coarde pentru harpă. Și seara, după ce bătuse cuie toată ziua, el cînta în pridvor, întovărășit de nevasta lui. Cîntau melodii ușoare, cu acel armonios și învechit acompaniament în terță pe care-l întrebuintează adeseori și marii compozitori. Așa a crescut copilul lor genial. Cînd avea trei ani, înaintașul lui Mozart și al lui Beethoven a găsit în curte două scînduri închipuind arcușul și vioara și a venit să-și acompanieze părinții.

Pentru cei ce nu cunosc viața germanilor, pare ciudat și de necrezut să găsească o harpă în casa unui căruțaș sărac.

Dar dacă ai trăit numai cîteva săptămîni printre ei, vezi ce dezvoltat li-e simțul ritmului. Nemții nu fac din orice prilej un cîntec, ca italienii. La ei însă, palpita mai mult ca la orice popor, nevoia cadenței. În fiecare mișcare a lor, e cadență. Armonios, agreabil, monoton, plictisitor, — ritmul însoțește tot ce fac. De cele

mai multe ori, el se preschimbă în cîntec, cîteva note, alternate primitiv, constituie simfonia universală a poporului. Clasele superioare au o oarecare rafinerie, cercurile muzicale sunt foarte rafinate chiar, — dar cadența corectă 'ntotdeauna, simpatiile notelor fundamentale, trădează pe german. La ei, nu sunt isbucniri pătimașe, întorsături violente, sărituri neașteptate ale notelor, ca la latini. Pe cînd la aceștia muzica rezultă dintr'o nevoie a sufletului sau a nevoilor, la germani, ea se datorește ritmului universal care a creiat dansurile anticilor și metrul rapsodiilor. Pentru latin, a cînta înseamnă a-și trăda un oarecare neastîmpăr sufletesc. La german, cîntecul vine din liniștea sufletului său, din mișcarea regulată a unui rîu, din tăcîntul monstru al roților de tren.

Odată, între două stații din Austria, m'a pus pe gînduri o întîmplare. Un țaran în vîrstă, însoțit de mama lui — o femeie de peste șaptezeci de ani, intrară în vagonul meu gol, căutînd cu ochii un loc. Își așezară bagajele pe poliți și coborîră, iar ca să se întoarcă aducînd aproape pe sus, o femeie bătrînă de tot, uscată și ușoară ca un fulg: era mama femeii de șaptezeci de ani. Era cea mai bătrînă femeie pe care am văzut-o cu vre-odată. Nu mai auzea; ochii îi erau aproape închiși și avea apucături de copil. Țăranul o așeză pe perină, lîngă o fereastră, ridicîndu-o de mijloc de parcă ar fi ridicat numai hainele ei. Trenul porni. Tic-tac, tic-tac, tic-tac, — și-mi venea s'adorm. Deodată, două glasuri femeiești tremurară în vagon. Și o rugăciune armonioasă, pe două voci, începu să-și alterneze notele. Am ridicat capul și nu-mi venea să cred: cîntau bătrînele amîndouă, cu umerii răzemați una de alta. Cea de șaptezeci de ani avea glasul gros și cînta secundo.

Iar mama ei, cu glas de copil, zîrlea note putrede de sopran, note grăbite, oșosite, jumătate neisprăvite, — dar totdeauna corecte. Uneori, n'avea putere să ridice pe cele de sus și le ghiceam numai din acompaniamentul celeilalte. Și au cîntat ceasuri întregi, rugăciuni către sfînta Fecioară, lied-uri populare, imnuri de război, — toate melodioase, în jurul aceluiași perchei de note, în același ritm al roților de tren, și-n aceleași răsullări regulate ale coșului mașinei... Neg.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 15 Iunie n 1909.

— **Primirea dlui Iorga la Iași.** D. Nicolae Iorga sosind Duminecă cu trenul de 11 la Iași pentru a-și ține obișnuitul curs la universitate, studenții ieșeni i-au organizat o manifestație de simpatie. În momentul cînd trenul a intrat în stație, muzica a intonat marșul *Deșteaptă-te Române*, iar studenții au isbucnit în urale entuziaste. Studentul Cuzin, în numele studenților ieșeni, a salutat pe d. Iorga, la care d-sa a răspuns exprimînd mulțumirile sale pentru că și de astădată tineretul universitar a dovedit că este »mai matur decît acei bătrîni copii cari se numesc politicieni«.

S'a format apoi un corteju, în frunte cu muzica și cu steagul fetelor din Sibiu, dăruit universității din Iași, îndreptându-se spre piața »Unirea«. Aici studentul Irim, într'o înflăcărată cuvîntare, a protestat în poțriva expulsărei dlui Iorga de cîtră autoritățile austro-ungare. Spune că studenții ieșeni nu vor înceta lupta decît atunci cînd se va da satisfacție deplină nu numai țării dar și dlui Iorga. Apoi studenții au format iar un mare cortej, și au depus o coroană de stejar la statuia lui Ștefan cel Mare.

Am mai rostit cuvîntări studentul Ținc din București, Jecu din Brăila, avocat, precum și d-nii N. Iorga și A. C. Cuza, profesori universitari. În aceeași ordine cortejul s'a întors înapoi pînă în piața Universității unde studenții s'au despărțit în liniște.

— **Protopresbiteri noi.** Aflăm din »Tel. Rom.« că consistoriul plinar archidiecezan, în ședința de astăzi, Luni, a numit protopresbiter pentru tractul Devei pe domnul Dr. Ioan Dobre, catichet în Sibiu și pentru tractul Geoagiului pe d. Ioan Popoviciu, paroh în Ghelmar.

— **Pentru serbarea Eminescu.** Comitetul de organizare din Galați al comemorării poetului Mihail Eminescu a lansat un apel cîtră toate comitetele de organizare din țară, pentru ca toate să fixeze ziua de 14 Iunie ca zi de serbare. Totodată s'a mai hotărît baterea unei medalii comemorative și deschiderea unei liste de subscripție pentru volumul festiv »Omăgiu lui Eminescu«.

— **Examenul de maturitate la gimnaziul din Năsăud.** În 1, 2, 3 și 4 s'a ținut examenul de maturitate la gimnaziul superior fundațional din Năsăud sub prezidiul dlui director suprem Alexiu Kuncz. Pe baza examenului scripturistic au fost admiși la examenul verbal de maturitate toți 30 candidații. Supunându-se cu toții au reușit cu progres eminent 3 inși: Horia Avram, Valeriu Paveloni și Vasile Stoicane; cu bun 8: Flore Al Gheorge, G. Avram, Nicolae Baită, Virgil Bulbuc, Nicolae Bulz, Macedon Majorean, Iuliu Manu și Dumitru Tomuța; cu suficient 12: Ioan Antal, Andrei Bojor, Teodor Bozeșan, Alexandru Man, Valentin Onighi, Gavrilă Petri, Emil Pop, Dămian Sămărtean, Iuliu Sonea, Iosif Șiulea, Nicolae Putlean și Ion Liviu Mureșian; cu nesuficient din 1 obiect 6, iar 1 este relegat la repetiția întregului examen. Afară de aceștia Gregoriu Ilieșiu și-a emendat nesuficientul din matematică.

— **Concert și teatru în Lipova.** Cazinul românesc din Lipova organizează Dumineca viitoare în 7/20 Iunie un concert cu teatru în sala restaurantului »Regele Ungariei«. Programul deosebit de bogat făgăduiește un mare număr de puncte muzicale aproape toate românești și o piesă teatrală »Ca prin romane« comedie într'un act după Görlitz. Este de dorit ca publicul din Arad să arete de data asta mai mult interes pentru petrecerea din Lipova.

— **Ziaristul de odinioară și de azi.** La Societatea de Sociologie din Paris, un bătrîn ziarist, Paul Vibert, a făcut o comunicare în care analizează rolul și mentalitatea ziaristului în viața socială modernă. Chinezii afirmă că ziaristica există la ei de mai bine de 3000 de ani, iar Franța dacă posedă ziare ca *Mercure de France*, *Gazette de France* de foarte mult timp, (sec. al XVII-lea) ziaristica modernă, așa cum o concepem azi, nu s'a născut și dezvoltat decît dela marea revoluție. De atunci numai, cugetarea omului și-a luat sborul și a început să creieze o opinie publică.

Tipul însă al adevăratului ziarist începe să dispară din zi în zi. Ziarele se găsesc în mâinile diferiților antreprenori, capitaliști, cari pentru a se îmbogăți nu se dau în lături dela nimic. Cauza e mercantilismul brutal al Americii, care a trecut și prins rădăcini din nefericire și pe pămîntul Europei. Arată apoi calitățile ce trebuie să le aibă un adevărat ziarist: cunoștinți enciclopedice, mult spirit și simț critic, și pe deasupra o adîncă cunoștință de oameni și de lucruri. Vibert încheie spunînd, că ziaristica azi este și rămîne un minunat instrument de libertate, de progres, de justiție și de emancipare socială.

— **Ravagii cauzate de grindină.** Duminecă, 13 Iunie s'a deslănțuit aproape peste toată Ungaria o ploaie torențială însoțită de grindină, care fiind în mărimea ouălor de porumb iar pe aiurea și mai mare, a cauzat pagube foarte mari. Pagubele cauzate de grindină au fost mai mari în următoarele ținuturi: În Timișoara grindina a fost în mărimea ouălor de găină și a ținut 8—9 minute nimicînd o mare parte a recoltei. Acoperământul de sticlă a peronului din gara Timișoara a fost stricat total. În cercul Margita ploaia amestecată cu grindină a durat două ore. Casele și sîmănăturile au fost inundate.

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY“

Kristály gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, cales și curăță albitari bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco. —

Apa ce se scurgea de pe dealuri a spălat pământul din vii. În partea ostică o comitatului Albei, mai cu seamă în hotarele comunelor Párta, Zsámoly, Csákvár, Lovasberény viile, sămănăturile și pomii au suferit foarte mult. În unele locuri apa s'a ridicat de ajunge până în genunchi. În *Titel* grindina a căzut 10 minute nimicind o mare parte a sămănăturilor și viilor. Tot astfel se anunță și din *Semlin*, *Csurgó*, și din cele mai multe părți ale țării. De Duminică încoace avem ploaie în continuu. Economii să tem că anul acesta va fi un an foarte rău, deoarece vânturile mari și grindina multă ce a bătut atât de des a cauzat pagube enorme iar vremea continuă a fi rece. Adevărată urgia lui Dumnezeu.

— **»Năni dal« în școala românească.** Cu privire la cele publicate în Nr. 115 a »Tribunei« despre »un învățător român și »năni dal« vin a face următoarea rectificare: În seara de 3 Iunie aveau eram în Vașad; după cină am fost invitați la teatru în școală. Am fost surprinși în mod neplăcut de reprezentarea ungurească a fetițelor române; dară dacă am mers odată, am ascultat — cu toată durerea sufletului — până în capăt, să vedem până unde poate merge slăbiciunea și abuzul?! Nu poate fi nici vorbă ca să fi aplaudat careva dintre preoții prezenți. La capăt eu l-am înfruntat în public pe respectivul d. învățător, că multă trudă și iscusință a arătat, dar că a zidit pe năsip. Dacă reprezentarea era — cum trebuia să fie — românească, și-ar fi câștigat cinstea și recunoștința noastră a tuturor.

A venit mai târziu și d. învățător între noi, unde apoi l-am luat cu toții la refec, în urmă s'a declarat, că mai mult nu va face nimic. Sic!? *Sanislău* în 14 Iunie. *Alexa Pop*, protopop.

— **O statistică asupra grevelor.** Sunt interesante datele publicate de ministerul muncii din Franța, asupra grevelor din timpul anului 1907. În 1906 au fost 1309 greve. În 1907 au fost 1275. Recordul l-au ținut industriile textile, și industria transporturilor. În 957 greve — din 1275 — lucrătorii erau toți sau în parte membrii unui sindicat. Cererile de mărire a salariilor n'au principiu decât 63 la sută din numărul grevelor. Din punctul de vedere al rezultatelor finale, proporția înfrângerilor grevelor s'a urcat ușor; dar dacă se consideră numărul locuitorilor, proporția celor cari au obținut o tranșacție a crescut (dela 61 la sută la 66 la sută), aceia a lucrătorilor cari au fost înfrânți a scăzut simțitor (dela 25 la sută la 21 la sută). proporția lucrătorilor cari au reușit a rămas staționară (22 la sută).

— **Un dar de nuntă.** Consistorul sârbesc din Timișoara a destituit din slujbă pe învățătoarea dela școala sârbească din Kétfél, pe motivul că ea s'a căsătorit cu un învățător ungur din aceia localitate. Foarte bine.

— **Adunare socialistă în Arad.** Partidul socialist din Arad a ținut Duminică, 13 Iunie n. adunare populară la care au participat aproape 500 de oameni. S'a vorbit despre situația politică actuală vestejind purtarea partidului kossuthist, care de când se află la putere tot a întârziat înfăptuirea votului universal adevărat. Strigătele de huiduire nu mai voiau să înceteze când oratorul Peidl din Budapesta a spus mulțimei, că Francisc Kossuth însuși a declarat că nu voiește votul universal adevărat. D. Varga, secretarul partidului socialist din Arad a vorbit despre persecuțiile fără seamăn în lume ale presei cinstite care vestejește mișelia guvernelor și spune că presa »patriotică«, aceea care aprobă această mișelie este răsplătită cu zeci de mii. La sfârșit face apel pentru sprijinirea presei socialiste zicând: »noi la persecuțiile ziarului nostru să răspundem abonându-l fiecare. Rezultatul a fost, că zeci de înși au subscris lista de abonamente. Oratorul a fost aplaudat sgomotos. Mulțimea s'a împrăștiat în sunetele Marsiliezei.

Oare noi ce facem pentru presa naționalistă care zilnic este prigonită?!

— **O mică destăinuire.** Aradul va avea »fericirea« să găzduiască vre-o două zile pe deputatul Hock, care oferise deputaților noștri o fabrică întreagă de ștreanguri. El va ceti la »Urania« din Arad o conferință despre viața lui Isus. Ferventul »patriot« și predicator însă nu răgușește. Cuviosul părinte încasează, după cum destăinuiește un ziar local, suma de 200 de coroane dela impresarul său pentru fiecare seară. Oricât de mult ar urî pe români suntem sigur că părintele Hock nu va întrebuița suma asta pe ștreanguri pentru »valahi«.

— **Aniversara morții părechei regale sârbe.** Sâmbătă, împlinindu-se șase ani dela asasinarea regelui Alexandru și reginei Draga, s'a slujit un parastas la care a azistat foarte multă lume. Regina-mamă Natalia a dus ca prinos pentru sufletul nefericitului ei fiu Alexandru o lumină mare de ceară, iar frații reginei Draga au depus o cunună frumoasă de flori pe mormântul părăsit, unde două cruciulițe simple de lemn însemnă locul de odihnă a celor doi nefericiți. Ziarele din Belgrad scriu articole de fond în cari făcând o paralelă între stările din trecut și cele prezente constată, că astăzi ele sunt cu mult mai rele.

— **O curiositate chinezească.** În »Revue d'Hygiene« un medic francez, care a trăit mai mulți ani în China, povestește o mulțime de amănunte despre arta de a găti a chinezilor. El vorbește mai ales de mâncarea predilectă a lor. Fiii Cerului consumă foarte multe ouă, și acestea joacă în gospodăria lor un mare rol. De obicei se mănâncă fierte sau tari; se pot găsi în restaurantele de toată mâna. Au și un mod special de a pregăti ouăle. Sunt așa numitele »ouă seculare«. N'au tocmai o sută de ani de vechime, dar la tot cazul sunt păstrate mai întâi câțiva ani și apoi mâncate. Ouăle proaspete se așează pentru conservare în var stins presărat cu ierburi miroși-toare. Aici stau 5 până la 6 săptămâni. Cu timpul gălbinișul devine fluid, de o culoare verzuie închisă, iar albușul se întărește și se înverzește de asemenea. Această delicatose — e drept, are un miros puternic de ouă stricate, dar — astfel spune cel puțin doctorul Malignon — omul se obișnuiește repede. Aceste ouă se mănâncă ca »Hors d'Oeuvres« și au un gust de raci de mare.

Ce să ne mirăm de chinezi când la noi europenii, avem unele delicatose foarte căutate, ce numai plăcut nu miroase!

x **Tot felul de chipiuri militare și de alte uniforme,** apoi ciacăi și calpace din materia cea mai bună și în prețuri ieftine. Fabricate proprii. *Weber Pál*, măiestru specialist pentru confecționarea chipiurilor. Cașovia (Kassa) Fő utca.

x **Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux** de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la urmașul lui Müller Somlyai, Kolozsvár, Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelambre de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă cisălate 72 cr. **Vă rugăm să fiți atenți la firmă.**

Concert, petreceri.

— **Casina română din Lipova** invită la Concertul împreună cu teatru ce-l va aranja Duminică, în 7/20 Iunie a. c. cu concursul tinerimei din Lipova și jur, în sala mare dela »Regele Ungariei«. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare de persoană: Loc I. 2 coroane. Loc II. 1:20 coroaună Loc de stat 80 fileri. Venitul curat e destinat pentru augmentarea bibliotecii casinei. Programul: 1. a) Imn — de G. Kiriac (poezia de Coșbuc) cor. bărb. b) Viața țăganilor — de R. Schumann, cor. bărb. 2. Teatru.

Piesa: »Ca prin Romane«. Comedie într'un act. După Görlitz. Persoanele: Gheorghge Movilă, mare negustor d. Arcadie Luchin. Leontina, fata lui. d soara Livia Barbu. Traian Gheorghescu, nepotul lui, d. Sabin Evuțian. Vasile Negreanu, un negustor tânăr d. Teodor Roxin. Marița, fată în casă. d soara Viorica Evuțian. 3. a) Doină, doiniță (cor cu solo) de Vorobchievici. b) Hora Griviței de * * cor bărb. 4. Pasage din piese străine și naționale; solo de vioară. 5. a) La mijloc de codru des (cor cu solo de bariton) C. Dimitrescu. b) Cântec bachanal; de J. Vorobchievici, cor bărb. 6. La icoană de Vlăhuța, declamare. 7. a) Pe umeri pletele-i curg. Serenadă de I. Crișan. b) Faurul de L. Lachner.

Felurimi.

Cinematograful în școală. În revista »Cosmos«, un distins profesor german publică un articol despre cinematograful ca mijloc de instrucție în școală.

În Stuttgart s'a și început o mișcare serioasă pentru introducerea cinematografulor nu numai în școlile superioare și secundare, ci și în școlile primare. Aci cinematograful poate aduce servicii foarte mari la lecțiunile de intuiție.

Profesorul german afirmă că astăzi, când dispunem de astfel de mijloace, ar fi de neiertat să nu ne folosim de ele. În cursurile de astronomie astăzi nici nu putem face pe auditor să înțeleagă ceva fără ajutorul cinematografului. În școlile primare s'ar putea aplica cinematograful nu numai la lecțiile de intuiție, ci și la cele de geografie și istorie. În chipul acesta elevii și-ar putea face o icoană cu mult mai clară despre toate și ar păstra mai multă vreme în memorie cele auzite.

Cinematografele întrebuițate pentru școli ar trebui fabricate sub controlul profesorilor, pentru a nu se reda scene banale, cari nu prezintă nici un interes pentru instrucția elevilor din școle.

După părerea profesorului german, fiecare școală trebuie să aibă la dispoziție o sală de proiecțiuni. Aici s'ar reprezenta elevilor diferitele scene din istorie de pildă. Profesorul n'ar avea mult de lucru, nici n'ar avea de explicat multe, căci elevii și-ar imagina ei singuri tot decursul unei lupte. Profesorul n'ar avea decât să întregească pe ici pe colo faptele și să facă legătura între ele.

Prin introducerea cinematografului în școle, învățământul ar lua un însemnat avânt.

Economie.

O nouă bancă românească — superfluă.

Foarte nimerit, »Revista Economică« scrie următoarele:

Precum aflăm în satul Tebea între Brad și Baia-de-Criș este pe cale a se înființa sub numirea de »Matca«, institut de credit și de economii, soc. pe acții o nouă bancă românească. După cum aflăm, înființarea acestui institut, proiectat cu un capital mic de numai 50.000 cor., nu e determinat de nici o necesitate economică justificată, deoarece banca »Crișana« din Brad, fondată acum 18 ani și care dispune azi de capital și fonduri suficiente pentru a putea satisface cerințele de credit, pe cari le-a servit și le servește în condițiuni culante pentru numeroasa sa clientelă, e în stare a veni în ajutorul tuturor economilor din întreg ținutul acela. Știm apoi că »Crișana« și-a extins în anul trecut activitatea sa și în părțile Hălmagiului, unde și-a deschis o filială bine condusă, fiind centrala încă de mult organizată în jurul Băii-de-Criș și a Hălmagiului prin bărbați de încredere în toate comunele, așa că operează aproape de două decenii în aceste locuri, cari constituie raionul propriu și după na-

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

tura lucrurilor exclusiv de afaceri al acestui institut solid și cu bun renume între băncile românești.

Cauza acestei noi înființări — de ce n'am spune adevărul? — e numai și numai dorința (care durere se manifestează prea des în viața noastră publică) a unora dintre fondatori să ajungă la funcțiuni bine retribuite de bancă, pentru cari, de altcum, le lipsește orice pregătire serioasă de specialitate. Noi, cari am urmărit și urmărim cu deosebit interes dezvoltarea și consolidarea institutului »Crișana« din Brad, care în privința jertfelor bănești s'a distins cum poate puține alte bănci românești, susținând și ajutând aproape toate instituțiile culturale din Zărand, — nu putem decât să condamnăm tendința celor din Tebea în cece privește fondarea unui nou institut, mai ales acum când adunarea generală a »Solidarității«, asociațiunea institutelor noastre financiare, s'a pronunțat numai înainte cu câteva zile hotărât în contra decentralizării prea mari și peste tot a înființărilor de bănci noi, cari nu-și justifică dreptul la existență. E natural deci ca institutele noastre financiare, cari sunt membre la »Solidaritatea«, să nu sprijinească întru nimic fondarea sau dezvoltarea acestei întreprinderi!

Cursul de împletit nuiiele din Săcel.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«, luând cu multă plăcere la cunoștință comunicatul dlui P. Dragits, primpretor în Săliște, totodată membru în comitetul central, comunicat referitor la cursul de împletit nuiiele (ținut în comuna Săcel, cum și faptul îmbucurător, că d-sa a intervenit la locurile competente pentru aranjarea de asemenea cursuri anume în comuna Aciliu pentru împletitul de nuiiele, iar în Gurariu ui pentru pregătirea de unelte economice (juguri, furci, greble de lemn, părți de car etc.), a hotărât totodată să dea publicității în întregime procesul verbal, dresat la încheierea cursului, care e următorul:

Proces verbal.

Azi anul 1909 luna Martie, ziua a 9-a.

Noi subsemnații membri ai primăriei comunale, ai comitetului și episcopiei parohiale din localitate, întrunindu-ne în localul de instrucțiune al cursului de industrie de casă (împletit de nuiiele) aranjat de comisiunea economică comitatensă în comuna Săcel cercul Săliște, sub îngrijirea Reuniunii de agricultură române din acest comitat, fiind de față și primpretorul cercului, sub conducerea notarului cercual Valeriu Pop, — am luat cu plăcere la cunoștință din hârtia oficiului pretorial nrul 316/909, că Reuniunea română de agricultură din comitat a pus la dispoziție pentru premiarea elevilor, care au cercetat cursul și s'au distins prin diligență și sârguință, 10 cor., iar despărțământul Săliște al »Asociației« alte 10 cor. și Casa de păstrare (reuniune) în Săliște 20 cor., și luând în revizuire toate lucrările săvârșite am făcut următoarele constatări:

1. Cursul s'a început la 8 Februarie și se termină azi în 9 Martie 1909. 2. cu conducerea lui a fost concretizat învățătorul Ioan Patachi. 3. Instructorul a fost Gheorghe Hoprich din Cristian, măiestru calificat. 4. Cursul l-au frecventat regulat 14 elevi și 3 mai puțin regulat. 5. Cursul a durat 28 zile. 6. S'au confecționat 63 bucăți de lucrări, parte din nuiiele din răchite necurățite, parte cu nuiiele curățite, și anume: 6 coșuri de căruțe cu șirigle din nuiiele necurățite de coaje, 20 coșerci rotunde cu mânere de răchite verzi necurățite, 5 coșerci de poame din răchite verzi, 11 coșerci albe de răchite curățite (cofe de mână) împletite des și 6 coșerci albe de răchite curățite (cofe de mână) împletite larg, 3 coșerci de răchite curățite pentru poame (fără mâneriu), 1 coșarcă de răchite curățite pentru haine (rufărie), 1 coșară de răchite curățite pentru pâine (cu 2 mânere), 4 cofe în 4 unghiuri (geamantan) pentru rufe recte haine, 1 coș de hârtie pentru birou, 1 damigeană (sticlă de vre o 8—10 litre) îmbrăcată în nuiiele curățite. 7. Materialul din care s'au confecționat lucrurile aci sub punct 6 înșirate s'a procurat pe speșele comunei dela firma Reitzer Lipot et. comp. din Seghedin. În greutate materialul procurat cumpănește 1000 chiliograme, costă 140 cor. și porto 43 cor., cu totul 147 coroane. La aceasta adăugăm încălzitul cu 22 cor., lumi-

natul cu 1 cor., costă susținerea acestui curs 170 cor. 8. Trecerea care a aflat lucrările la obște ne pare a fi destul de satisfăcătoare, convingere definitivă vom câștiga la valorizarea lucrurilor confecționate. 9. Dintre frecvenții s'au distins prin sârguință mai mulți, dar în special 1. Val. Drăgan nr. c. 139. 2. Gheorghe G. Macrea nrul c. 235. 3. Ioan Const. Dicu nr. c. 93. 4. Gheorghe A. Pipernea nr. c. 183 și 5. I. Dicu nr. c. 70, de aceea si propunem a fi premiați în chipul următor: 1. Valeriu Drăgan cu 12 cor. 2. Gheorghe G. Macrea cu 10 cor. 3. Ioan C. Dicu cu 8 cor. 4. Gheorghe A. Pipernea cu 6 cor. 5. Ioan N. Dicu cu 4 cor. Laolaltă 40 cor. 10. Lucrările confecționate să se valoreze vânzându se în Dumineca proximă publicului de aici prin licitațiune publică. 11. Prețuirea obiectelor confecționate are a se face din partea primăriei comunale cu concursul măiestrului instructor. 12. Intrucât obiectele confecționate nu s'ar putea vinde la licitațiunea publică de Duminecă în comună peste prețul de estimare, primăria va îngriji ca obiectele nevândute să se cărușească Luni în târgul comunei Săliște și să se vândă acolo prin licitație.

La orele 8 a. m., primpretorul cercului, asistat de membrii juriului numit, în prezența frecvenților, după câteva cuvinte de introducere, au luat în seamă toate lucrările primind deslușiri dela măiestrul instructor, care lucrări s'au făcut la început și cum a înaintat frecvenții la lucrări mai complicate și desăvârșite.

S'a constatat îndeosebi, că cursul de instrucțiune a succes în mod îndestulitor și că frecvenții și-au câștigat o dexteritate corespunzătoare întru manuirea astorfei de lucrări și că scopul avut în vedere din partea autorităților mai înalte, s'a ajuns într'atâta, că populațiunea din comună a fost făcută atentă la un mod de câștig, pe care fiecare și-l poate însuși cu ușurință, și în timp de iarnă, când lucrările economice la câmp stagnează, prin sârguință și diligență poate să câștige prin lucru sume multămitoare pentru muncitorii economici.

E acum datorința comunei și a conducătorilor ei, că îngrijindu-se de cultivarea sistematică a materialului de lipsă la lucrări și de perfecționarea celor mai buni lucrători pentruca în viitor să devină ei înșiși instructorii populațiunii să stăruie, ca pornirea bună făcută să nu amortească, ci să devină cu timpul un izvor de câștig și de ridicare a stării materiale a obștei din această comună.

Primpretorul cercului mulțamește atât conducătorului cursului, cât și măiestrului instructor pentru năzuințele ce și-le a dat și accentuiază, că-i servește de plăcută ocaziune de a putea raporta autorităților mai înalte despre reușita cursului și de a vesti aceasta și altor corporațiuni, care poară interes de orice întreprindere ce e menită să ridice nivelul moral, cultural și economic al populațiunii din comunele rurale.

Cu aceasta s'a terminat actul luării în seamă a rezultatului cursului aranjat în comună pentru însușirea dexterității în împletirea nuiielelor. D. u. s. Petru Drăgits m. p., primpretor. Valeriu Pop m. p., notar. Irimie Macrea m. p. Ioan Patachi m. p. Gligor Dancu m. p. Ioan Dordea m. p. Gheorghe Macrea m. p.

Comerțul României cu Egiptul a crescut în mod surprinzător. De unde în 1907 acest comerț n'a atins decât suma de 6.700.000 lei, în 1908 el s'a ridicat la 14.000.000 lei. Cea mai mare parte a comerțului o ocupă exportul de grâne și făinuri din România. În al doilea rând sunt lemnele de construcție cari se exportează în Egipt anual pentru o sumă de aproape cinci milioane.

Târgul de bucate din Aradul-nou.

15 Iunie 1909.

Schimbarea continuă a vremii le strică sămănăturilor. În urma ploilor se vorbește că sămănăturile sunt atacate de rugină, care încă le strică mult.

Negoțul de bucate e slab.

S'au vândut azi:

grâu 400 mm. . . . 15:40—
cucuruz 400 mm. . . . 7:30—
secară 9:90—

ovăs 8:30—
orz 8:10—

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 12 Iunie 1909.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jumătate:

Grâu pe Mai 1909	27.54—27.56
Secară pe Oct.	21.34—21.36
Cucuruz pe Iulie	15.68—15.70
Cucuruz nou Mai	14.38—14.40
Ovăs pe Oct.	15.60—15.62
Rapiță pe Aug.	29.60—29.40

Prețul cerealelor după 100 klgr. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa — — — — —	31 K. 35—33 K. 60 fil.
Din comitatul Albei — — —	31 » 10—33 » 50 »
De Pesta — — — — —	31 » 65—33 » 50 »
Bănățanesc — — — — —	31 » 50—33 » 80 »
Ardelenesc — — — — —	32 » 80—33 » 10 »
De Bacica — — — — —	31 » 60—32 » 20 »
Secară de calitate I. — — —	20 » 95—21 » 35 »
Secară de calitate mijlocie	20 » 85—11 » 15 »
Orzul de nutreț, calitate I.	17 » 70—18 » 50 »
Orzul de calitate a II. — — —	17 » —17 » 10 »
Ovăs de calitate I. — — — —	18 » 60—18 » 40 »
Ovăs de calitate a II. — — —	18 » 05—17 » 65 »
Cucuruz — — — — —	15 » 80—16 » — »
Tărițe — — — — —	12 » 90—13 » 10 »

BIBLIOGRAFII.

Au sosit și se afiă de vânzare la librăria »Tribuna« următoarele cărți:

Cântece din popor de P. Ciorogariu. Biblioteca Socec Nr. 42—44. Prețul 80 fil. + 10 fil. porto.

Poezii alese de Gh. Crețeanu, Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Verzi și uscate, Iodoform cu o prefață de Dr. Urechia. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Educația sexelor ediția II. de Dr. Erelie Stelian. Prețul 1 cor. 50 fil. + 20 fil. porto.

No. 31 »Măiestrii Muzicanți« biografii de O. Pursch.

»Povestiri«, de H. C. Andersen, ilustrate de V. Pedersen, tradus de Ruxanda Vlahuța. Prețul 2:50 cor. plus 30 fil.

No. 30 »Căsătoria față de știință, igienă socială« de Dr. A. Iliescu Lespezi.

Nr. 407. Atacul morii și Inecul, trad., de H. C. Lecca 30 fil. plus 5 fil.

Nr. 406. A. I. Odobescu, Mihnea-Vodă cel rău și doamna Chiajna 30 fil. plus 5 fil.

Nr. 412. Swatopluck cech, cântecele sclavului 30 fil. plus 5 fil.

Nr. 415—416. Mihail Kogălniceanu, Îmbunătățirea soartei țăranilor 60 fil. plus 10 fil.

No. 41 Bibl. Rom. Socec. »Povestea copilăriei«, amintiri de Ion Dragoslav. Prețul 30 fil. plus 5 fil.

Povești de Ioan Slavici cor. 1:50 plus 10 fil.

Două Neamuri, ediția II-a de C. Sandu Aldea cor. 1:50 plus 10 fil.

Pe Plaiu, schițe dela țară de Ion Ciocârlan cor. 1:50 plus 10 fil.

Redactor responsabil **Constantin Savu.**
»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice, 1 oră și jum. depărtare dela Viena în regiune romaniceă și sănătoasă.

Posta și Telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

„Sentinela”

Institut de credit și economii ca societate pe acții în SATUL-NOU (Révaujfalu) cu filiala în Sân-Mihalu.

Efectuează toate operațiunile de bancă. După depuneri plătește 5% interese și 10% dare după interese. — Prospect pentru noua emisiune de acții, pentru acționari cu 110, iar pentru ne-acționari cu 112 cor. se pot cere dela direcțiune. Satul-Nou, în 7 Maiu 1909.

Direcțiunea.

Schmidutz József

fabricant de instrumente muzicale și magazin de tot soiul de instr. muzicale.

KULA (comit. Baci).

Se capătă: **Violine, goarne, harmonice, tambure** și cele mai bune **gramofoane** precum și orice instrumente muzicale.

Primesc repararea a orice soiul de instrumente muzicale cu prețuri ieftine și pe lângă garanție. Țin în depozit violine și cimbele fabricate în țară și străinătate precum și coarde de țel englez pentru tambure.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1908.		1909.		
24 Maiu.		16 Maiu.	23 Maiu.	
ACTIV				
128792581	{ 90938581 Reserva metalică Aur 87610002	122499348	122415002	
1928975	{ 37854000 „ Trate Aur 34805000	1437313	1429827	
72734344	Argint și diverse monete	61387740	63399347	
8355300	Portofoliu Român și Străin	29342158	29189053	
17032451	{ *) Impr. contra ef. publice 11790250	11999825	11999825	
11999699	„ „ „ „ in cont curent 17398803	15190531	15190531	
15550233	Fonduri publice	3161621	3161621	
3230621	Efectele fondului de rezervă	5972455	5972755	
5947672	„ „ „ „ amortisarea imob. și material	704763	704783	
689982	Imobili	779401	785032	
741643	Mobilier și Mașini de Imprimerie	108097770	108328990	
104835829	Cheltueli de Administrațiune	—	—	
—	Deposite libere	11065273	11457739	
2876107	„ „ & provizoria	27473859	27529558	
26073745	Compturi curinți	399112057	398564063	
400789182	Compturi de valori	12000000	12000000	
—	PASIV		26650782	26650782
12000000	Capital	3923808	3923808	
24850121	Fond de rezervă	246879290	246019530	
3664810	Fondul amortisării imobilelor și material	—	—	
253935780	Bilete de Bancă în circulațiune	1560407	1640953	
—	Billete de Banca în circulațiune	—	—	
1472642	Profituri și pierderi	—	—	
—	Dobânzi și beneficii diverse	108097770	108328990	
104835829	Compturi curinți	399122057	398564063	
400789182	„ „ „ & provizoria	—	—	
—	Deposite de retras	—	—	
—	Scomptul 5% „ Dobânda 5 1/2%	—	—	

Lucza Jozsef

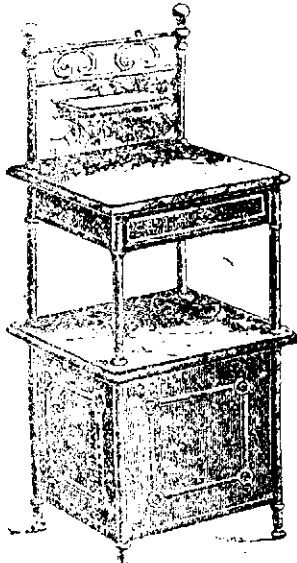
atelier chimic pentru curățitul hainelor Seğhedin (Szeged), Laudon u. 9

Primește: curățirea și văpsirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, haine de doliu mai departe

curățirea penelor de pat

cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praf.

Comandele din provincă să efectuesc imediat și prompt.

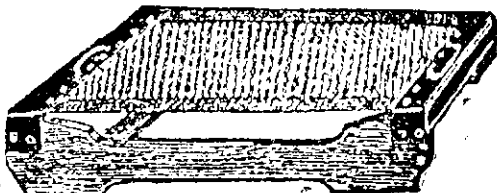
TUNCZKY GYULA

Prima fabrică de mobile de fer și aramă, de somiere de sîrmă și trăsuri de copii din Ungaria de Sud.

TEMESVÁR - Jozsefváros, Hunyadi utca 48.

Își recomandă mobilele de fer și de aramă, soniere de oțel pentru paturi după măsură, fabricație proprie.

Primește aranjamentul hotelurilor, internatelor și șpitalelor, face paviloane de fer după măsură. Catalog de prețuri la dorință gratuit și franco.

JOHANN BARTHEL

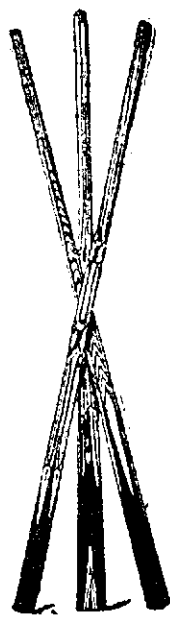
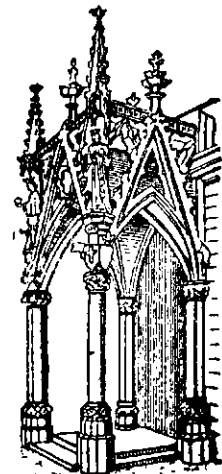
sculptor, auritor și fabricant de iconostase și altare

BRĂȘOV — BRASÓ. Kereszt-utca 1.

Fa e cu prețuri moderate:

iconostasuri, altare amvoane, jertfelnicuri

primește renovarea iconostaselor vechi, a altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și tot felul de lucruri în bransa asta; cu concursul pictorilor renumiți pentru pictarea icoanelor, precum și tot felul de aurituri.

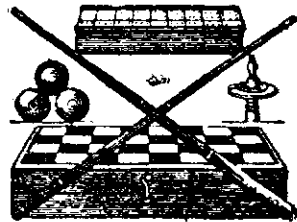

Weisz Géza

fabrică de dacuri pt. biliarde, cheiuri și bile pt. biliarde. Budapesta VII, strada Akácza Nr. 61.

Pregătește tot felul de cheiuri și bile verit. de fildeș, ține în depozit cele mai bune cheiuri, bile veritabile de fildeș, șacuri, domino, bile „Lignum Sanctum” și păjuși de lemn de carpin.

Primește spre reparare cheiuri și bile de fildeș și ambră cu prețuri moderate pe lângă executare solidă și cu punctualitate.

RICHTER și ZEPENEU

pietrari

BISERICA-ALBĂ
Szászky-ut 112.

— VÂRȘET —
Ferencz József-tér 23.

Recomandăm on. public din Vârșet și jur cele mai moderne

monumente mormântale

de granit negru svedian, sienit, labrador, marmoră albă de Ruschița, trachit pentru cripte și pentru tot felul de ziduri.

Liferăm din piatrăria proprie totfelul de lucrări de bransa pietrăriei. Depozit de pietrii de hotare.

„AURORA”

Intreprindere Română în New-York 204 — W. 14 th. st. — Director: Dr. E. Lucaciu.

Fondată și incorporată conform legilor statului Illinois în 1909. In toate afacerile referitoare la America, cereți deslușiri dela firma „Aurora”.

Banca Română „Aurora”. Dacă cineva dorește a trimite bani din America în țara veche, ori are bani de depunere să se întoarcă la banca română „Aurora” din New-York 204 — W. 14 th. str.

Librăria „Aurora”. De doriți ori-ce soi de cărți, de rugăciuni, de celit, de învățat, cereți catalogul librăriei noastre care este cea mai mare și mai bogată librărie românească din America.

Dacă vreți să călătoriți în America, ori din America în țară, cereți deslușiri și cumpărați bilete de vapor dela întreprinderea „Aurora” 204 — W. 14 th. str. New-York. Pe ori-ce linie vă putem vinde bilet.

Dacă cumpărați dela noi bilet pe vapor veți primi adăpost în casa română de emigrare „Aurora” 204 — W. 14 th. str., care este singura întreprindere română incorporată după legile Statelor-Unite.

Toți românii cari vin ori pleacă din America, ori sunt în America, sunt rugați a informa biroul central „Aurora” despre locul unde petrec ori unde s'ar muta cu locuința. ca să fie ținută în evidență în registrele casei de emigrare și la toate împrejurările să se poată da deslușiri la aceia cari le-ar dori.

Dacă cineva dintre emigranți dorește să cumpere pământ în America să ceară informații dela întreprinderea „Aurora”.

Toate epistolele să se trimită la adresa:

E. Lucaciu, director, 204 — W. 14 th. str.
— **New-York S. U. A. de N.** —

Cine dorește răspuns este rugat a alătura o marcă de 30 fil. ori 5 cents.

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

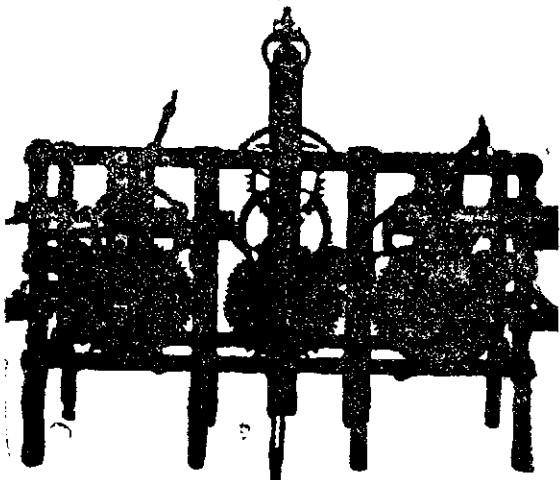
Fabrică de clasornice de turn, angajată cu contract de capit. Budapesta. Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.

Prăvălia:

V., strada Váczl nr. 57.

Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mai mulți ani clasornice de turu — școli — castele și casarme, primește de asemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în persoană, budget face gratuit și trimite porto-franco ori cui.

Unicul mijloc pentru conser-varea

frumsetei femeiești

este —

CREMA DE VIORELE

a lui Erös.

Crema aceasta în timp scurt face să dispară piatrunele, petele de tot felul, sgrăbunțele și orice afecțiuni ale pielii. Pielea chiar și la persoane mai în etate devine curată, frumoasă și catifelată. Nu conține nici mercuriu, nici plumb. Ne fiind unsuroasă se poate folosi și ziua. Prețul unei tegle 1 cor. **SĂPUN DE CREMĂ DE VIORELE** 80 fil.

Pudra de vioarele a lui Erös

absolut nevătămătoare și e cea mai păcută pudră a publicului inteligent. Prețul unei cutii 1-20 c.

Dacă încărunțiți să folosiți

Regulatorul de păr Carborin

a lui Erös.

În scurt timp părul își va căpăta culoarea și luciul original, și totodată împiedecă căderea părului. E compoziție absolut nevătămătoare. Prețul unei sticlețe 1-20 cor., a unei sticle mari 2 cor.

Erös Aladár, farm. la „Holló” în Déva Nr. 4.

Șpirtul aromatic pentru păr

a lui Erös

curăță pielea capului, întărește rădăcinile părului, nimicește mătreața și împiedecă căderea părului. Prețul unei sticle 1-20 cor.

Pomada Tanochinin

a lui Erös

este un mijloc neîntrecut, nu numai că întărește părul, dar îi dă luciul frumos și îl face elastic. Prețul unei tegle 1-20 cor.

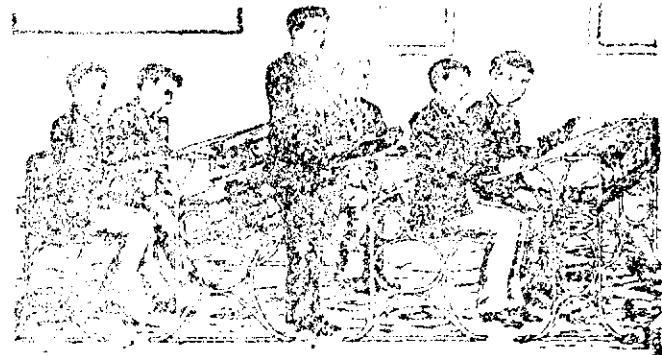
„SUDIN”

a lui Erös

după o mică folosire oprește total chiar și asudarea cea mai înrădăcinată. Mijloc excelent contra asudării picioarelor și mânilor. Prețul unei sticle 1 cor.

Să vă păziți de imitațiuni!

După trimiterea banilor anticipativ prin poștă sau cu rambursă expediază:

Cele mai moderne

mobile de fier și aramă

și cele mai practice

bănci higie-

nice de școală

și mobilarea lo-

cuințelor, hotele-

lor, spitalelor și

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Schuller Gaspar, neguțator de bu-

toaie și de doage

PÉCS

E mai presus de orice concurență prin magazinul său bine asortat potrivit cerințelor timpului. Face din materialul cel mai bun

butoaie de vin de bere și de spirt,

putini și căzi cu prețul cel mai favorabil.

Depozit permanent în butoaie gata.

La chemare se duce ori unde.

